

József főherceg szózata a szegedi polgársághoz.

— A 46-os altisztek békéscsabai ünnepe. —

(Saját tudósítónktól.) Közöltük, hogy szept. 22-én a 46-os altisztek nagyszabású népünnepet rendeznek Békéscsabán, az ezred rokkant- és árvaalapja javára. Meghívták az ünnepségre József főherceget és Augustát főhercegnőt. Ő Fenségeik nemcsak a fővédői tisztet vállalták el, de kiállításba helyezték, hogy személyes látogatásukkal is kitüntetik az ezred békéscsabai pótzászló-alját. József főherceg legutóbb sajátkezű levélben köszönte meg a meghívást. Harctéri elfoglaltságára való hivatkozással lemond arról, hogy „szeretett, vitéz fiait” most viszontlássa, mert nem akarja, hogy jövetelére hiába várjanak. Mindazáltal újabb értesítést kér az ünnepség időpontjáról. Épp ezért nem mondott le a 46-os altisztikar végképp a reményről, hogy őfensége magas látogatása nem fog elmaradni. József főherceg a tőle kért emléksorok helyett gyönyörű fölhívást intéz a hadkiegészítő kerület áldozatra kész polgári lakosságához. A fenség előljár az áldozatban és 3000 koronát küldött a csabai ünnep jótékony céljaira. Fölvívása, melynek sajátkezűleg irtott eredetijét az ezred legszebb relikviái közt fogják megőrizni, egész terjedelmében így szól:

Nézzetek a Doberdóra! Ott látjátok, hogy mire volt képes a legmagasztosabb erkölcsű, legönzetlenebb hazaszerető. Ott látjátok a legelső között Szeged fiait, az én 46-osaimat, akik megmutatták az egész világnak, hogy dicsőbb náluknál nincs.

Ott van a Valloneban, Vizintini mellett a sok ezer hős sirja, elfeledett, névtelen, mindenekfölött dicső hősök lassan enyésző, szegényes sirjai, a korhadó fakereszteknek beláthatatlan hosszú sorai, melyek burjától és kórótól belepve mulnak el. E földön nincsen rám nézve szentebb hely, mint az, amely csendes, de örök tanuja a hallhatatlan magas dicsőségnak. Ha azon a hallgatag, sivár völgyön áthaladtam, könnybe lábadt szemem és áhitattal tellett bánat borult lelkemre, melynek mélyéből fakadt a fohász: „Nagy Isten! Bár ne kellett volna nemzetünk javának itt alig kivirult szirmait elhullatnia, a tenger ártatlan vérnek elfolynia s e sivár bus nagy temetőnek magyarságunk virágával megtelnie! Küld vissza hőseim dicső seregét abból a nagy keresztderéből, hogy szent hazánk bol-

dogításán, fölépítésén úgy vegyenek részt, ahogy megvédték azt.”

Visszatérnek ők gyermekeikben, kik az otthon síró hitvesek kebelén tán alig sejtik, hogy mit hagyott rájuk a megdicsőült apa. Azok elmentek a Mindenhatóhoz, ki szentei seregének élére osztotta be őket és visszahagyták mint testamentumot kis családjaikat és ránk a szent hivatást, hogy az ő dicső szellemükben neveljük föl azokat.

Hazám Fiai! Én aki láttam, nap-nap után szemtanuja voltam az ő nagyságuknak, én fordulok Hozzátok, meghatott szívvel kérek mindnyájótokat, kiknek nem volt megadva, hogy velük bizonyítsátok nagy hazafiságotokat a harcok véres mezején: *rójátok e költömeteket oly módon le, hogy elhunyt hőseinknek övegyeit, árváit istápoljátok*, hogy örökbe hagyott nemzedékükben az ő dicső lelkük újból föléledve, ne haltak legyen meg hazánkra nézve is!

Segítsetek rajtuk! Azokon, kik életüket áldozták értetek, tudva, hogy szeretett családjukat is nyomorban hagyják vissza! Segítsetek, hiszen azt, amit nekik adtok, azt hazánk oltárára tettétek le, melynek nagyobb szükségé van ma igaz hazafiakra, mint bármi másra.

Küszöbön a tél! Hőseim nevében kérek mindnyájótokat, jó hazafiak, hogy hátrahagyott, fázó és éhező kis árvaikat segítsétek fölruházni és ellátni!

Áldozzon mindenki, akinek szíve, lelke van, azokért, akik a legnagyobb áldozatot meghozták!

Olasz harctér, 1918. IX. 4.

József főherceg s. k., vezérezredes.

A szeretett főherceg e fölvívásának bizonyára meglesz az eredménye. Vidékről is tömegesen rándulnak majd át a békéscsabai, szeptember 22-iki ünnepségre. A rendezőség fölkeri azokat a szegedieket, akik az egész napra terjedő népünnepen résztvenni akarnak, hogy ebbeli szándékukat lehetőleg előre jelentsék be (46-os pótzászlóalj, *Michl* Ferenc őrmester) s jelöljék meg hány személlyel érkeznek. Minden jelentkező már a békéscsabai állomásnál kap jegyet, amely elszállásolása és étkezése helyét biztosítja.

felöltő átlagára — Istenem, ki tehet róla — 1500 korona . . .

A Kárász-utcai Földes-féle cég tulajdonosnője elmondotta, hogy a ruhaneműekhez való anyag *rendkívül drága*. Nem lehet a kereskedőnek és szabónak árat csinálnia a rémes, elviselhetetlen drágaság mellett. A tisztességes kereskedőnek szégyenkeznie kell, hogy ilyen árakról beszél. Egyébként ime az árak: egy öltöny férfiruha 800—1500 korona, felöltő 600—1200, a gyermeke ruha ára nagyság szerint váltakozik; 200 koronától följebb, 800 koronáig. A gyermekfelöltő ára 250 koronánál kezdődik.

Ha már gyermekruhákról esik szó, megnéztük *Tarján* Ilés női konfekció üzletének kirakatát. Bemenni nem mertünk, megállítottak bennünket a kirakatba tett árak. Egy nagyon egyszerű kis selyemruha, 7—8 eszendős gyermeknek való, 200—210 korona; a nagyobb gyermekruhákról nem is beszélünk.

Eddig van. Kettőezer korona egy öltöny és ezeröttszáz egy felöltő. És még mindig akadnak háborús uszítók.

Rémuralom egy irországi angol fogolytáborban

Berlin, szeptember 11. A *Berliner Mit-tagblatt* a következőket írja: A poresi (Irország) fogolytáborban *Hawks* őrmagy, a tábor parancsnoka, valóságos *rémuralmat folytat*. Ez a veszett fickó revolvérrel lött rá egy német fogolyra, aki cigarettát kért. Egy ártatlan foglyot *megölt* és másik kettőt *megsebesített*. Két foglyot, akik szökést kíséreltek meg, *megkorbácsoltatott*. Néhány fogoly az öröktől engedélyt kapott, hogy egy összemolott szinből tűzifát szedhessen. Mikor a többiek abban a feltevésben, hogy általános engedélyről van szó, ugyanonnan fát akartak vinni, *Hawks* parancsot adott, hogy szurronnyal kergessék el őket, mire az ausztráliai örök kímélet nélkül nekirontottak az embereknek és egy szöges dróttal elkerített térre terelték őket, ahol éppen annyi helyük volt, hogy egyenesen állhattak egymás mellett. Ebben a rettenetes helyzetben voltak kénytelenek tölteni *tizenkét napot és éjszákát*, részben heves záporosóban és egy lépésnyire sem távozhattak el semmilyen körülmények között. A rémséges durvaságok annál fájdalmasabbak ránk nézve, mert az ausztráliai táborban az Emden cirkáló emberei és a csingtauiaiak vannak fogságban. Az egykori fegyencállam durva utódait csak úgy lehet emberi magatartásra kényszeríteni, ha a legszigorubb ellenintézkedéseket tesszük a kezünkben lévő angol és ausztráliai foglyokkal szemben. (M. T. I.)

Az orosz kormány foglyoknak tekinti az antant oroszországi alattvalóit.

Genf, szeptember 11. Párisból jelentik: A *Demain* című lap levelezője újabb részleteket közöl az oroszországi eseményekről. Ezeket írja: A pétervári rendőrhatalóságok kijelentették, hogy az *antant Oroszországban lévő alattvalóit foglyoknak tekintik* és épp olyan bánásmódban fogják őket részesíteni, mint ahogy az Archangelszkek és Murman-partvidékre érkezett angolok és franciák bánták az oroszokkal.

Francia lapok beismerik, hogy megállt az antant offenzívája

Genf, szeptember 11. Párisból jelentik: A harcvonal egész hosszában új stádiumba lépett a csata, amit a francia hadvezetőség előre látott. A Hindenburg-vonalban elhelyezkedve, a németek mindenütt a legnagyobb ellenállást fejtik ki és a végsőig ki akarnak ott tartani. Ebből önként következik, hogy a szövetségesek támadása egyideig szünetelni fog, mert a csapatoknak a nagy és megerőltető menetelés után időt kell engedni a lélegzétvételre és az új támadást elő kell készíteni.

Szegeden kétezer korona egy öltözet ruha.

(Saját tudósítónktól.) Az őszi gondok kezdenek tolatkodóan sürgetővé válni. Minden elmuló nap közelebb hozza hozzánk a hervadás időszakát, amely meglehet, hogy poétikus a szerelmesek és költői hajlamu emberek szemében, de annál súlyosabb gondjaiban. És ez lerontja a poétikumát is, a ruházkodás és fűtés örök problémái minden szépséget megsemmisítenek, a mainál sokkal könnyebb időben is.

A *Délmagyarország* munkatársa szerdán sétára indult az őszi gondok legsúlyosabbja, a *ruházkodás* kérdése körül. Mert a gyerekek, feleségek, de jómagunknak is sok minden kell: a ruhátarat tulságosan is kipusztítottá a háború még ott is, ahol nagy ruhatarak álltak hajdan készletben. Hát még ott, ahol sohasem marakodtak egymással a ruhák az elsőségért. Szóval kell a ruha, az őszi ruha, a felöltő, amely aztán igen sok helyen téli és tavaszi is lesz, de amely most gond, súlyos gond nagy-nagy, szinte borzalmas drágasága miatt. A sok és felesleges bevezetések helyett ideiktatjuk hát sétánk eredményét, amelyet a szegedi szabók és ruházlettulajdonosok körében tettünk kísérlettel. Ime:

A *Holtzer* S. és fiai cégtől *Szász* András üzletvezető felelt kérdéseinkre. Azzal a panasszal kezdte, ami általános ma már és ami legközvetlenebb oka a borzasztó drágaságnak, hogy nincsen szövet, cérna, nincs

anyag. Semmi nincsen, kell, tehát hogy *ami van*, az drága legyen. Konfekciós üzletekkel már egyáltalán nem foglalkoznak, nincsen miből. Még van négy-öt darab öltöny, ha ezt eladják, vége lesz az üzlet eme ágának. Hogy ezek a meglévő öltönyök mibe kerülnek? Ezek nagyon olcsók, *mult* szerzemények, amikor még jobban volt minden, tehát olcsóbb volt minden, ennek a meglévő öt öltözet ruhának az ára öltönyönként 7—800 korona, bár jó minőségűek. Vannak azonban női kabátok, amelyeknek az ára 600 koronától számol, egészen 2000 koronáig; persze a 600 koronás nem valami prima, hanem egy kicsit *hadis*. Viszont az egységár a 600 korona, ennél az összegnél kezdődik a vásárlások lehetősége. Szövet? Hát az már régen nincsen, de ugyan honnan is lenne?

Az Első Szegedi Szabóipari Szövetkezet uriruha-osztályánál már precízebb fölvilágosításokat kaptunk. Ezt úgy kell érteni, hogy jobban *számmokkal* beszéltek előttünk. Egy öltöny máma 1300 koronára, de van jobb is, ez finomabb szövetből való, ennek az ára 1500 korona. Azonban a rendeléssel sietni kell nagyon, mert *csak rövid ideig lesz ilyen olcsó a ruha*. A szövetkészlet fogytán van, kapnak ugyan új szövetet Ukrániából; ez a szövet késleltető gyápiu. És métere — igazán bagatell — 375—400 koronájába van magának a szövetkezetnek. Nyilvánvaló tehát, hogy egy ruha nem tehet olcsóbb az új szövetből *ezernyolcszáz, kétezer* koronánál. Egy